

§ 9 Remiss med begäran om yttrande över stadsledningskontorets förslag till ersättningssystem inom hemtjänsten.

1.5.1.-378/2013

Stadsdelsnämndens beslut

1. Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Vice ordförande Anita Lindskog (S) och ledamoten Åsa Tillberg (V) lämnade särskilda uttalanden.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2013.

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bl.a. Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av ett förslag till ersättningssystem och tillhörande tidsregistreringssystem för hemtjänsten.

Det föreslagna ersättningssystemet innebär en reell höjning av den ersättning som utgår till utföraren. Den enskildes avgift kommer att baseras på faktiskt antal utförda hemtjänsttimmar. Förvaltningen är i allt väsentligt positiv till de föreslagna ersättnings- och tidsregistreringssystemen. Införandet av de nya systemen kommer initialt att kräva utökade resurser i form av ytterligare personal. Förvaltningen vill poängtera vikten av utbildning för såväl beställare som utförare när det gäller de nya systemen. Det är också viktigt att både beställare och utförare under införandeperioden kan få det stöd och den support som behövs för att snabbt kunna börja använda systemen.

Förslag till beslut

Ordföranden Alexandra Östback (M) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Särskilda uttalanden

Vice ordförande Anita Lindskog (S) lämnade följande särskilda uttalande:

Synpunkter om ersättningssystem för hemtjänsten

Vi är i grunden positiva till ett nytt ersättningssystem inom hemtjänsten. Dagens sätt att organisera hemtjänsten och ersättningen som följt med har lett fram till att flera seriösa och duktiga aktörer valt att säga upp avtalet med Stockholms stad då de anser att de inte kan utföra sina åtaganden på ett fullgott sätt. Att bättre anpassa ersättningssystemet för verkligheten är bra. Däremot finns fortfarande det en rad problem inom hemtjänsten i Stockholm så som den borgerliga majoriteten valt att organisera den. För att få bättre kvalitetskontroll, för att få mer verksamhet för pengarna och för att förbättra valfriheten bör hemtjänsten upphandlas genom LOU.

Som Äldrecentrum visar i sin utvärdering av det nuvarande LOV-systemet är det många äldre som upplever att det är svårt att välja. Informationen som ges på kommunens hemsida och som ska visa på skillnaderna mellan olika verksamheter visar tvärtom så stora likheter att det blir mycket svårt att välja. Det är ingen slump att många utförare valt namn som börjar på bokstaven A – då man hamnar högt upp i listan på detta sätt.

Samtidigt leder mängden utförare till kvalitetsproblem återigen som Äldrecentrum konstaterar i sin utvärdering: ”Ett viktigt syfte med LOV var att genom ökad mångfald, nå bättre kvalitet.

Det har inte gått att finna någon forskning som belyser om dessa förhållanden har uppnåtts. Ett område som uppmärksammas är att valfrihetssystem gynnar resursstarka individer i förhållande till mer resurssvaga. Ett annat område gäller risker förknippade med att ha ett stort antal utförare. Bland annat uppmärksammade Socialstyrelsen i en rapport 2011 att många utförare försvårar för vårdgivarna att samordna vården och omsorgen. Något som är avgörande för kvaliteten för vården och omsorgen om allra mest sjuka.”

I stora stycken är förslaget om ett nytt ersättningssystem och underlaget från SLK också en anklagelseakt mot det nuvarande systemet enligt LOV. Systemet har missgynnat de seriösa som inte fuskar medan det har gynnat andra aktörer. Nu ska höjningen finansieras genom att de som fuskar inte ska

få betalt för timmar som inte utförs. Detta samtidigt som SLK konstaterar att många äldre inte får den omsorg som de har rätt till och att ökande kostnader i stor del har uppstått för att tiden för gång/transporter ökat mellan brukarna. Kompensationen, som är välkommen, kommer nu alltså till stor del till för att kompensera ökad transporttid samtidigt som man inte gör något åt grundproblemet.

I spåren av en extremt liberal marknad, dålig kontroll, svårigheter för äldre att välja följer alltså missförhållanden som inte är norm – men ändå alltför vanliga. Samtidigt skapar mängden utförare också problem ur perspektivet resurser.

Däremot är möjligheten att välja utförare av avgörande betydelse för Stockholms äldre. Det offentliga ska i detta sammanhang garantera att det finns tillräcklig kvalitet och att det finns ett tillräckligt utbud – inte bara kvantitativt utan också till bredd i innehåll och profilering – samt att dessa får rimliga ekonomiska förutsättningar.

Avslutningsvis - det nya systemet bör värderas närmare när man ser tillämpningsföreskrifterna (som ännu inte finns). Utfallet såväl för staden som för de som använder hemtjänsten bör analyseras innan systemet definitivt sjösätts. Likaså bör systemet värderas utifrån administrativ börda för personalen.

Ledamoten Åsa Tillberg (V) lämnade följande särskilda uttalande:

Vänsterpartiet har välkomnat översynen och vi lämnar inget annat förslag till beslut. Ersättningen ska vara baserad på utförd tid istället för beviljad tid. Då beräknas den debiterbara tiden att sjunka, vilket innebär att utrymme inom befintlig ram finns för att höja ersättningen per tjänst i jämförelse med idag, vilket naturligtvis är bra.

Vänsterpartiet tror att lika viktigt som ett skarpere ersättningssystem för att komma tillrätta med överdebiteringar, lika viktigt är att ändra i LOU och LOV så att det går att ställa krav på företagen att de inte är vinstsyftande utan återinvesterar överskott. Viktigt är också att i förfrågningsunderlag ställa tydliga krav på personalens utbildningsnivå och anställningsförhållanden så att de pengar som tillförs hamnar där de ska. För att göra detta behöver vi inte vänta på en förändrad lagstiftning – det kan vi göra redan i dag.

I den bästa av världar kommer hemtjänsten att ha kvalificerad personal som till största delen är fastanställd på heltid och har generöst med tid för brukarna. Vi har lång väg dit, och sannolikt behövs många fler insatser. Ersättningen som den är uträknad idag bygger på ett genomsnitt av hur situationen ser ut idag. Eftersom denna situation varierar starkt så betyder det sannolikt att en del företag med långa avstånd mellan brukarna kommer att missgynnas, medan en del företag med slimmade personalkostnader kommer att gynnas. Motsvarande missgynnande gäller hemtjänstdistrikt i tättbebyggda respektive geografiskt utsträckta områden. Just därför är det viktigt att även förfrågningsunderlaget blir skarpare. Personalkostnaderna är beräknade på den genomsnittliga lönen för omvårdnadspersonal i staden. Då vår målsättning borde vara mer kvalificerad personal, en mer attraktiv arbetsgivare där fler vill arbeta inom äldreomsorgen samt slutligen en strävan mot generellt mer jämställda löner i Stockholms stad så är den genomsnittliga lönen sannolikt en för låg ambitionsnivå. Vi utgår från att vi får tillfälle att återkomma till frågor om ersättningar och förfrågningsunderlag.
